

โอกาสและความท้าทายจากสังคม ผู้สูงอายุในประเทศไทย

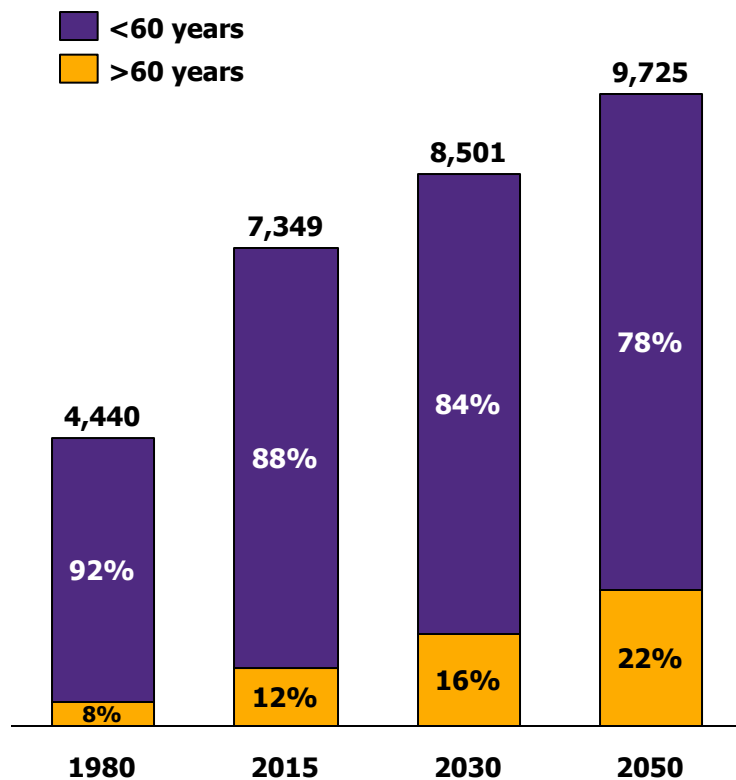
16 พฤศจิกายน 2558

โลกก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว และจะเรียกว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในไม่เกิน 20 ปีจากนี้ นำโดยจีนที่จะมีประชากรสูงอายุมากที่สุด

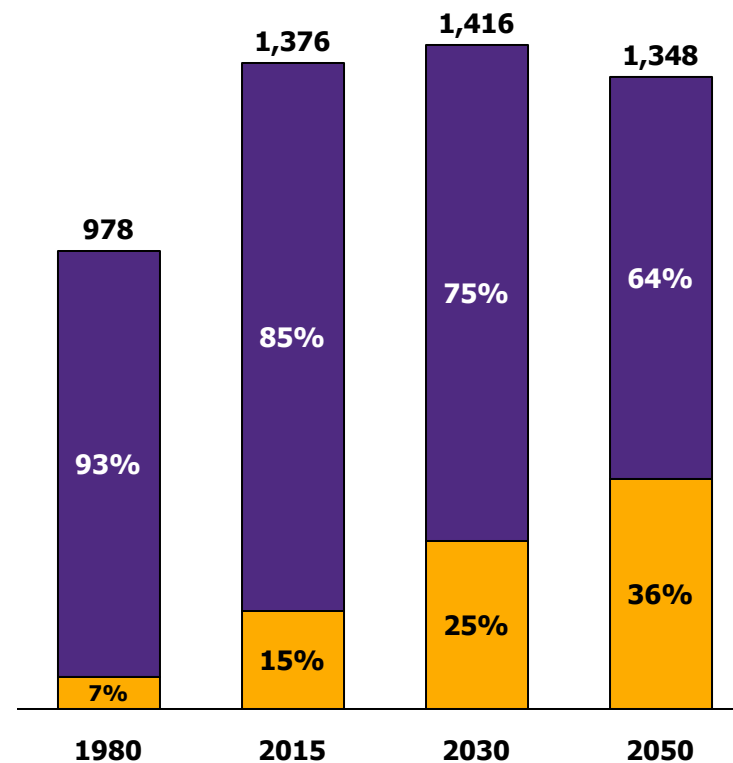
World's Population aged 60+

Unit: %

Population aged 60+ in China

Unit: million

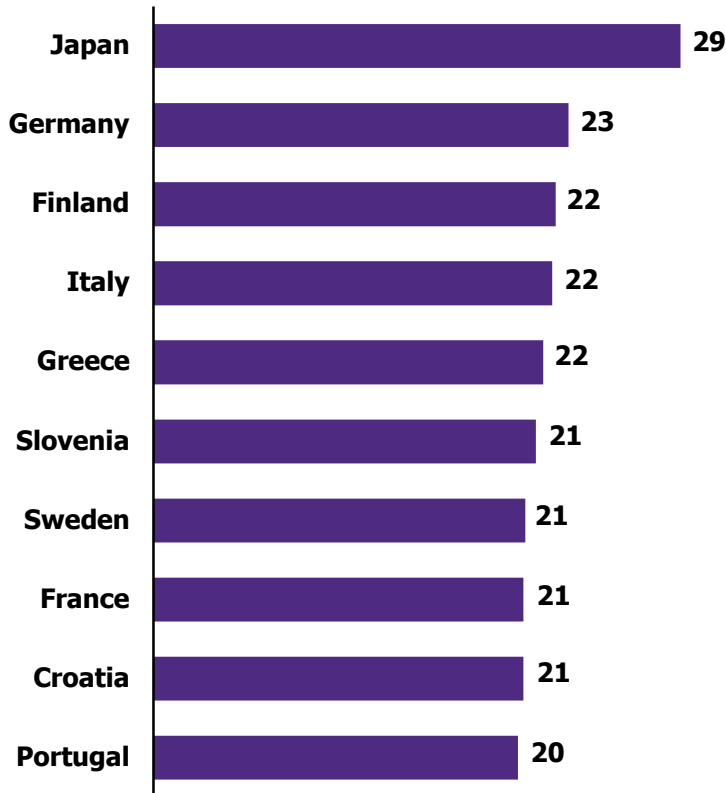

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ UN

ญี่ปุ่นและหลายประเทศในยุโรปจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ในอีก 5 ปีข้างหน้า และเป็นปีที่จีนจะมีจำนวนผู้สูงอายุมากกว่า 170 ล้านคน

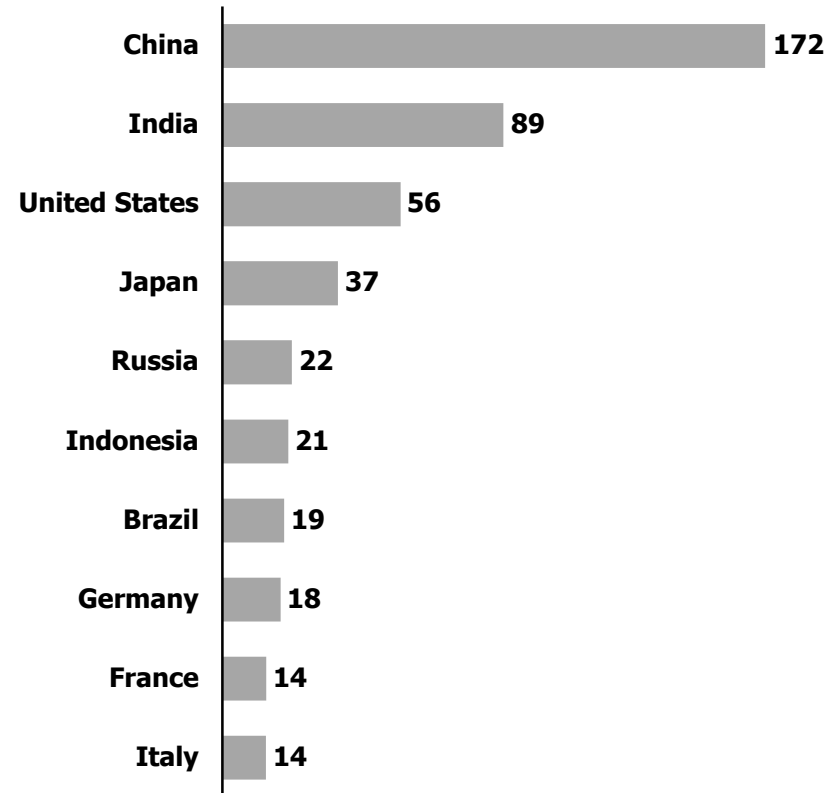
Top 10 countries with highest % of population aged 65+ in 2020

Unit: %

Top 10 countries with highest number of population aged 65+ in 2020

Unit: million persons

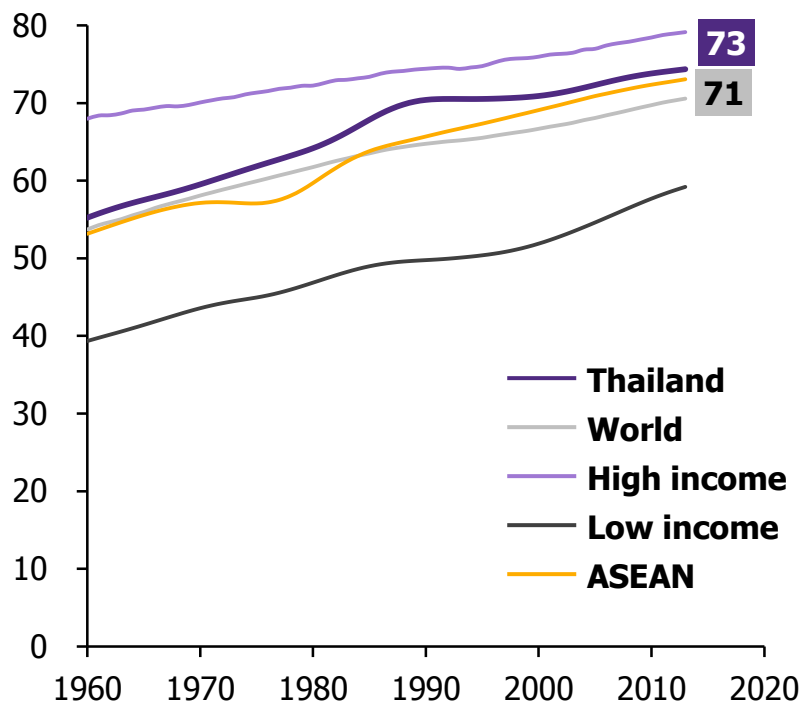

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ US Census Bureau

สาเหตุสำคัญคือคนมีอายุยืนยาวขึ้นและอัตราการมีลูกลดลงซึ่งกลายเป็นปัญหาที่หลีกเลี่ยงได้ยาก

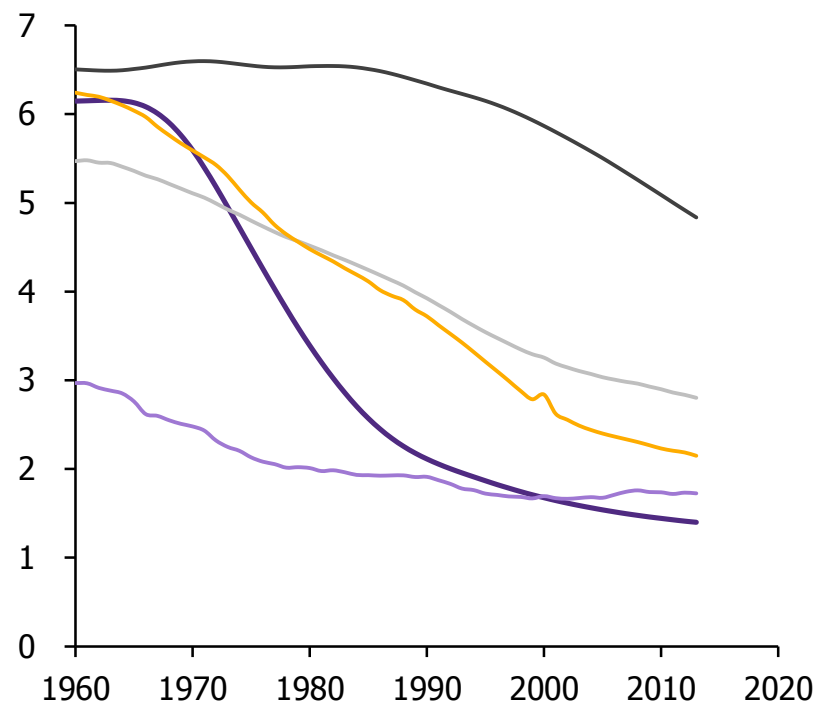
Life expectancy at birth

Unit: Years

Fertility rate

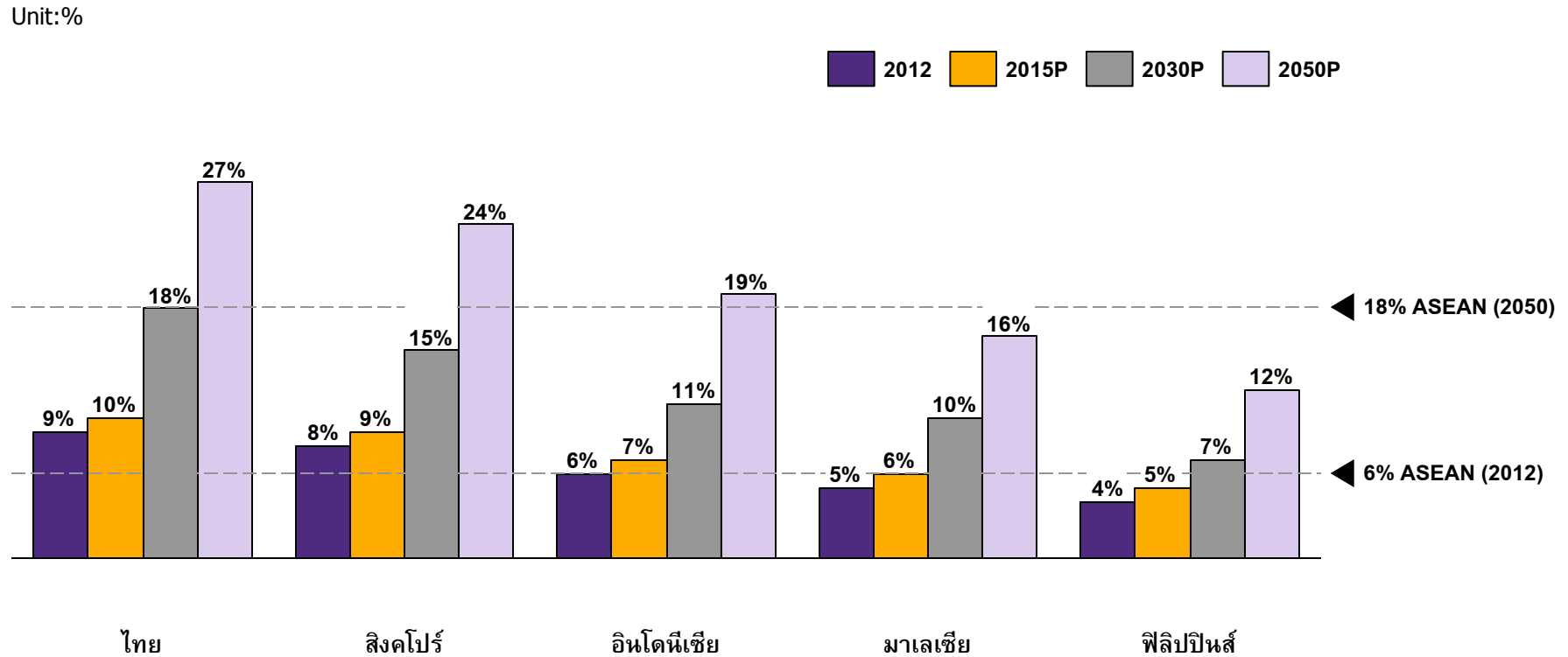
Unit: per one woman

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ World Bank

ไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วตั้งแต่ปัจจุบัน และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในอีกประมาณ 15 ปีข้างหน้า ซึ่งเร็วที่สุดในอาเซียน

% of Thai population aged 65+

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ US Census Bureau

โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไปสู่สังคมผู้สูงอายุ หมายถึง...

1 **วัยแรงงานลดลง**

2 **มีปัญหาด้านสุขภาพมากขึ้น**

3 **การบริโภคลดลง**

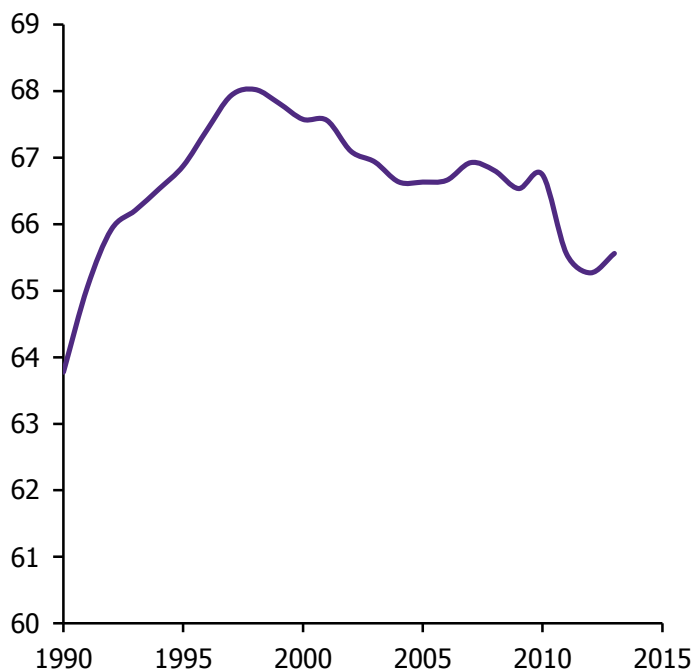

4 **การออมลดลง**

ญี่ปุ่นเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนในเรื่องประชากรวัยทำงานลดลง และปรับตัวด้วยการพัฒนา automation และการออกไปลงทุนในต่างประเทศเรื่อยๆ

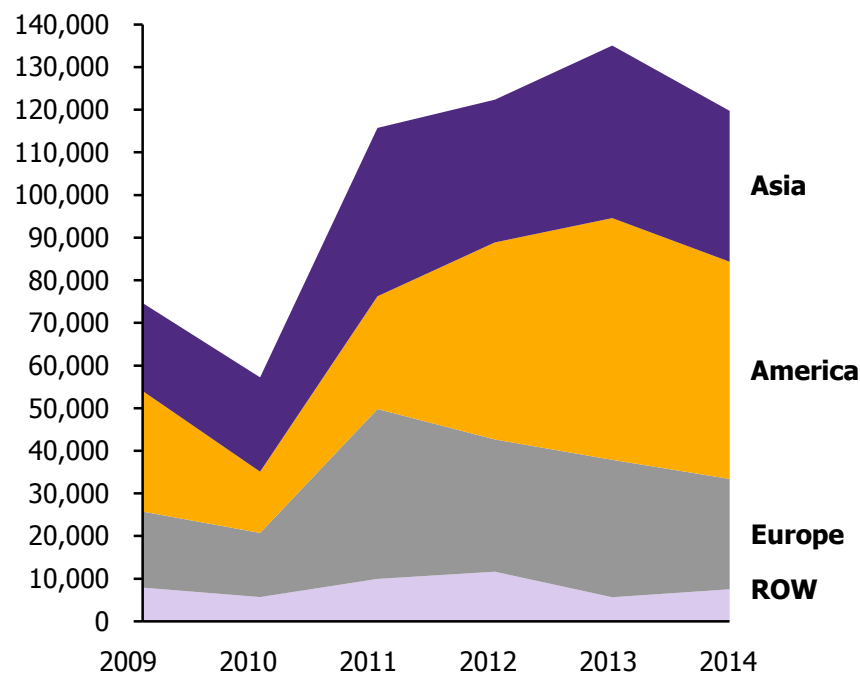
No. of workforce in Japan

Unit: million

Outward FDI

Unit: million USD

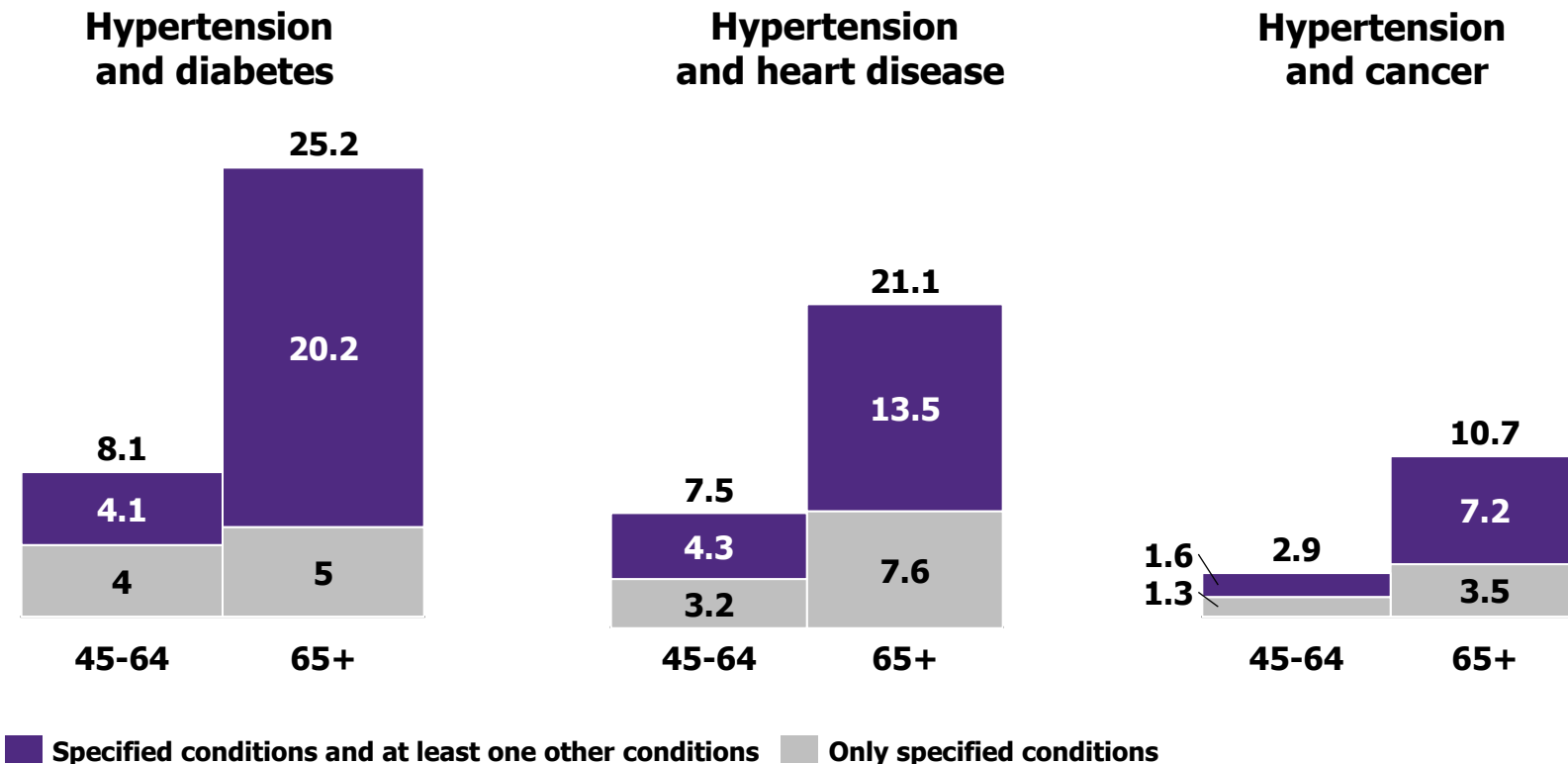

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ World Bank, JETRO

โดยเฉลี่ยแล้วผู้สูงอายุจะมีโรคประจำตัวเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดตามอายุที่มากขึ้น

The percentage of adults with the nine¹ selected chronic condition in 2009-2010

Unit: %

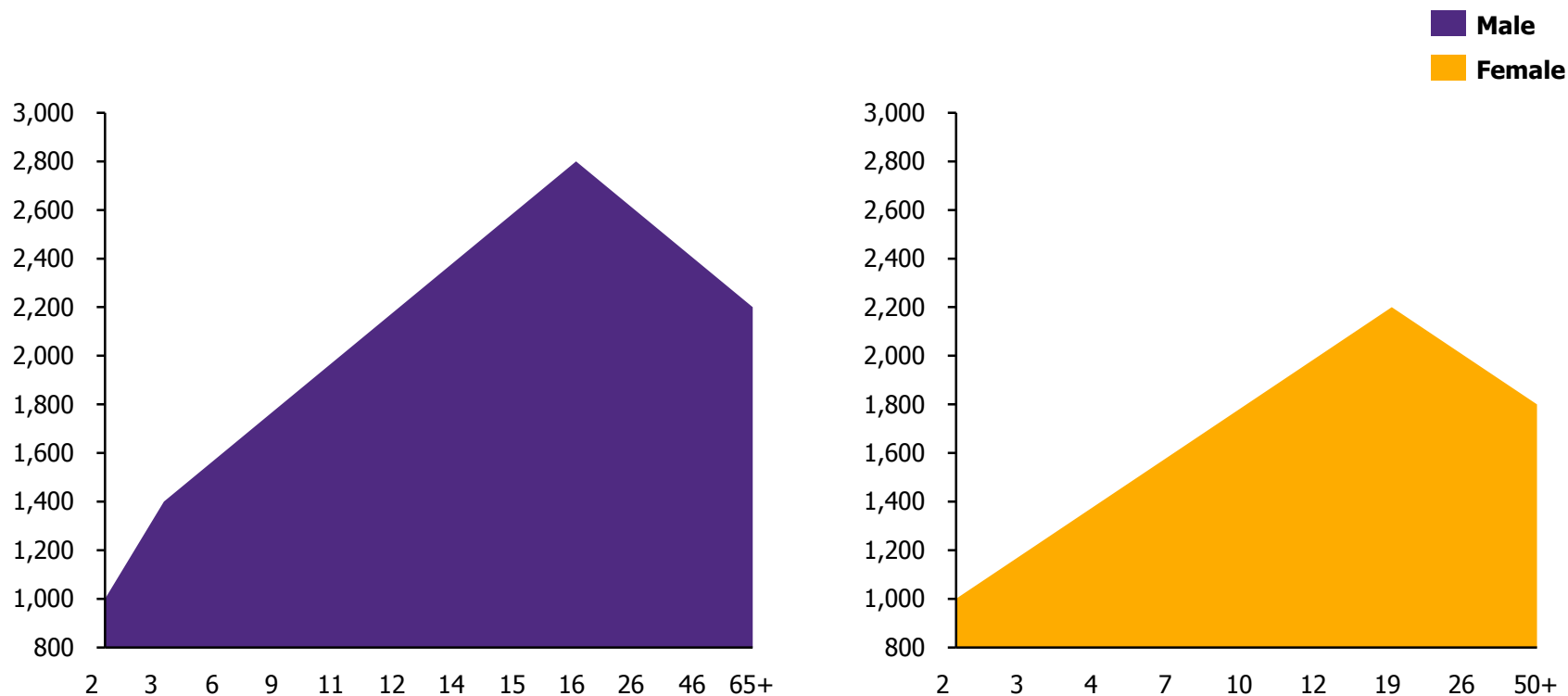
1. A definition of MCC that was consistent in the National Health Interview Survey (NHIS) over the recent 10-year period: hypertension, heart disease, diabetes, cancer, stroke, chronic bronchitis, emphysema, current asthma, and kidney disease.

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ CDC

นอกจากนี้ ปริมาณอาหารที่กินและพลังงานที่ร่างกายต้องการใช้จะมีแนวโน้มลดลง

Required daily energy by age (Moderately active)

Unit: Kilo calories, Ages

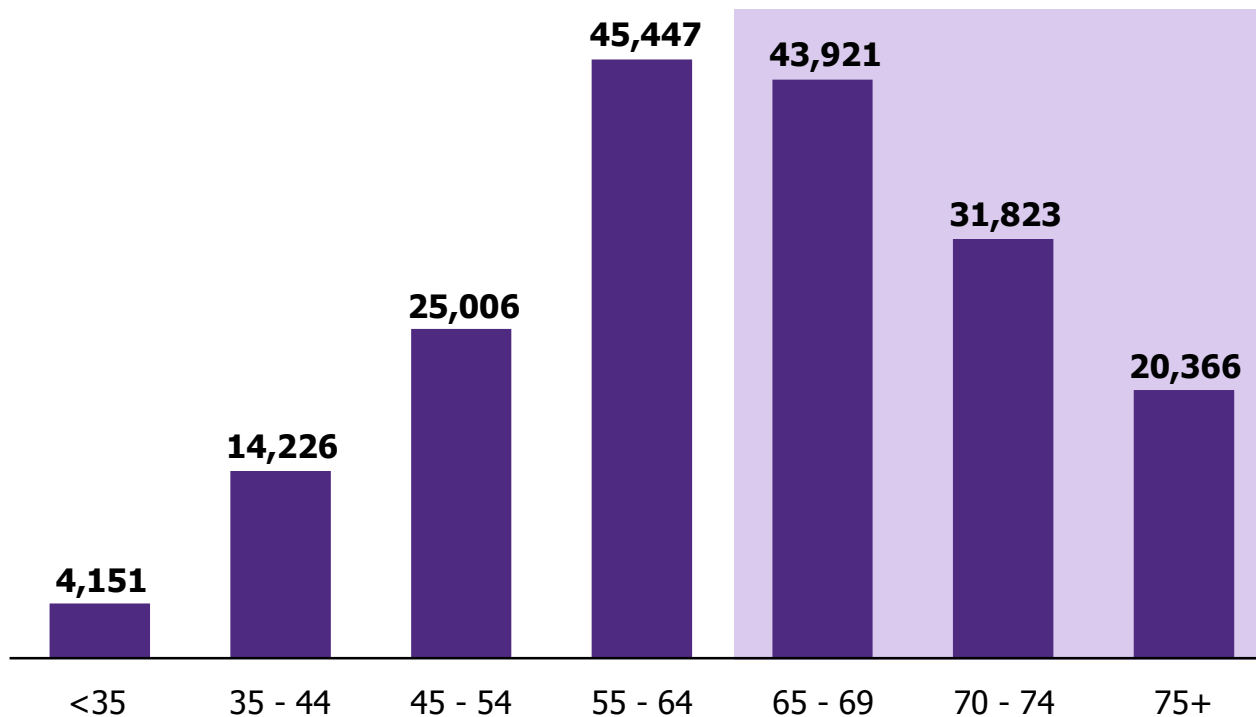
ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ USDA

ผู้สูงอายุจะเริ่มต้องใช้ชีวิตประจำวันจากเงินออมที่เก็บและลงทุนมาตลอดวัยทำงานหลังจากเกษียณอายุ

Average saving (or wealth) by age

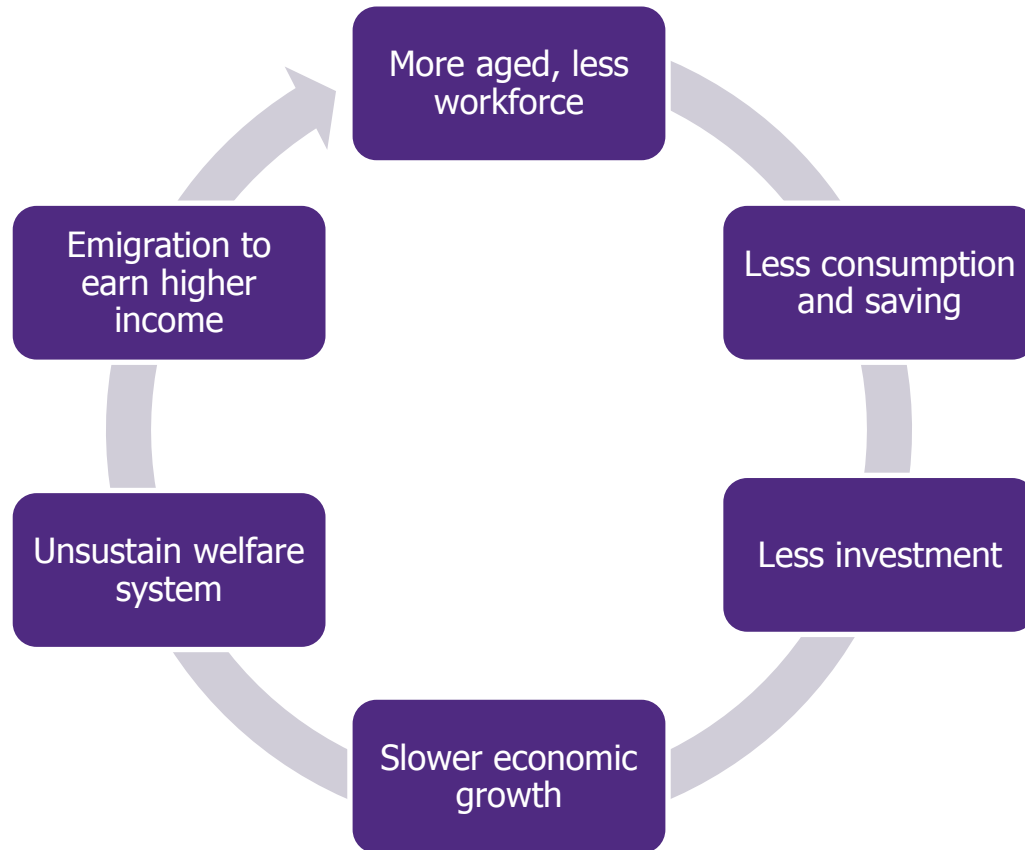
Unit: US dollar

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ U.S. Census Bureau

ผลกระทบอาจจะเกิดขึ้นเป็นวงจรและรุนแรงมากขึ้น

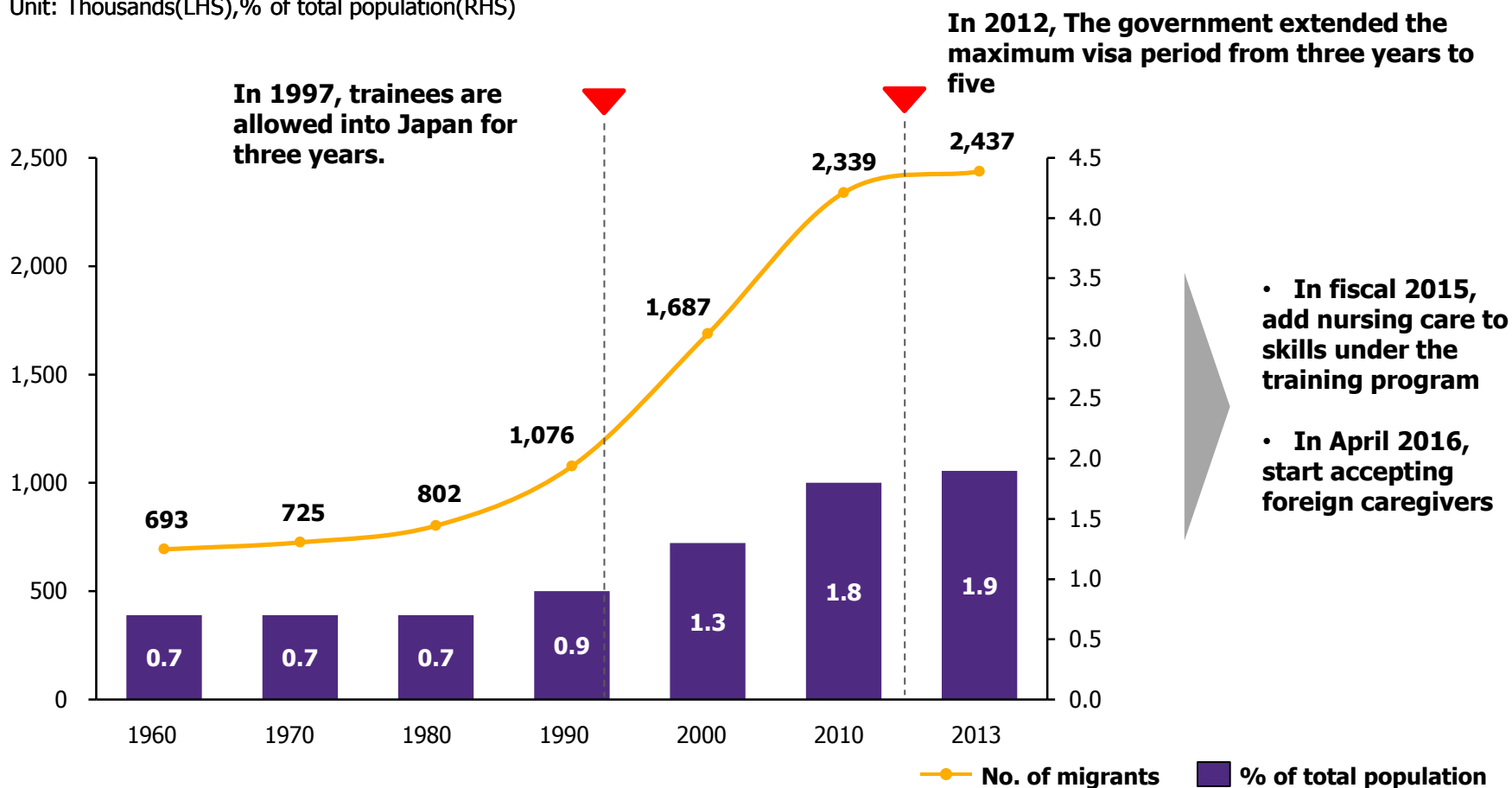

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC

คาดว่าจะมีความพยายามดึงดูดแรงงานต่างชาติมากขึ้น และนโยบายด้านการใช้แรงงานต่างชาติจะผ่อนคลายมากขึ้นในหลายๆ ประเทศ

International migrants in Japan

Unit: Thousands(LHS),% of total population(RHS)

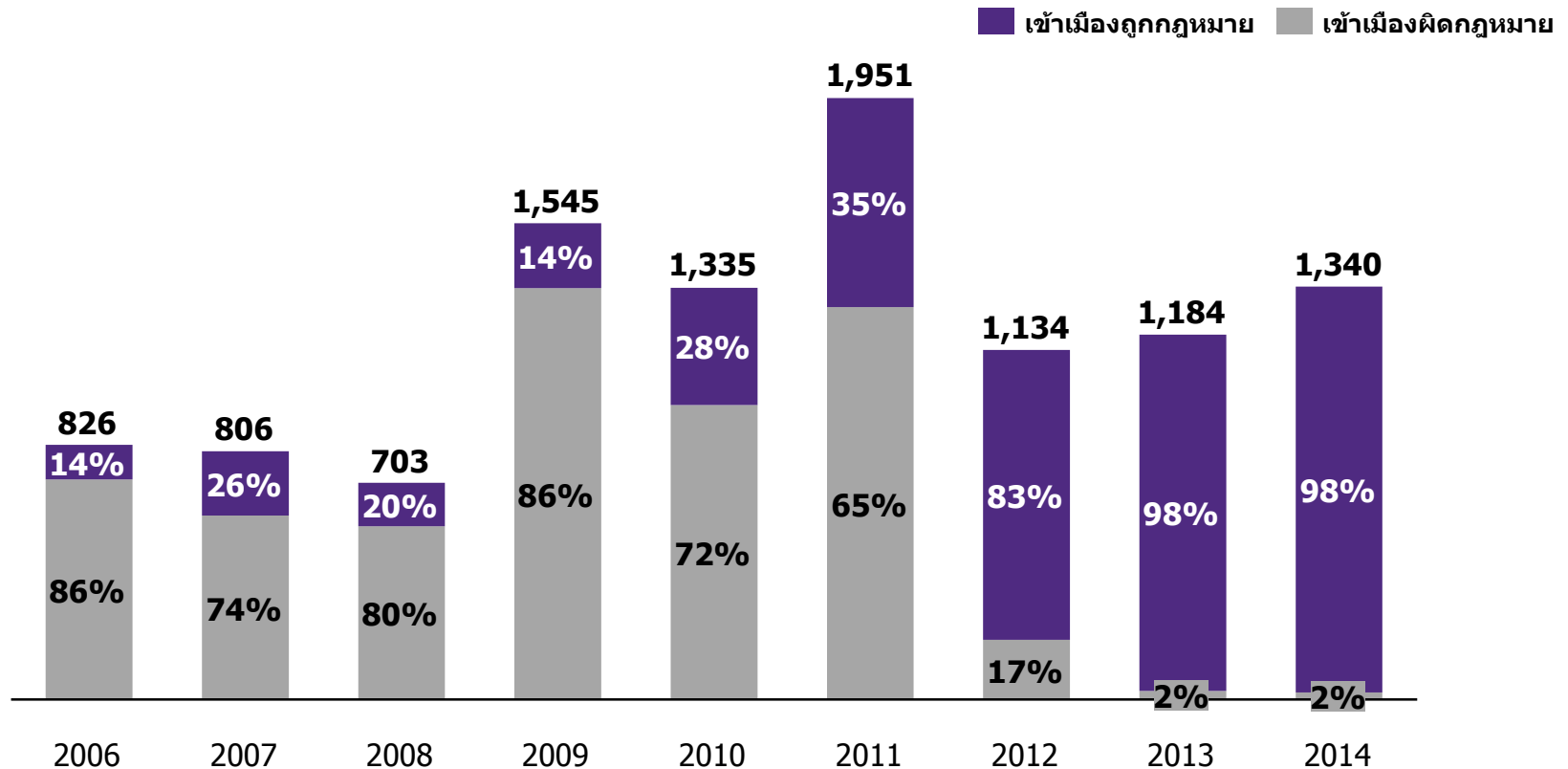

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ MPI

ไทยมีนโยบายเกี่ยวกับแรงงานต่างชาติที่ผ่อนคลายมากขึ้นเช่นกัน

No. of foreign workers in Thailand

Unit: Thousands

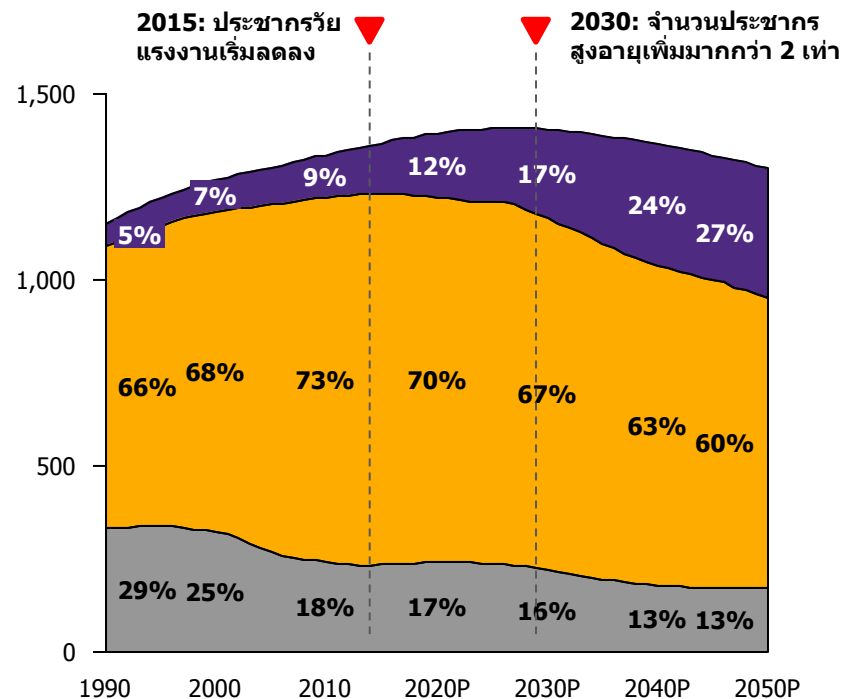

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ กระทรวงแรงงาน

มีความเป็นไปได้ที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนในระดับโลกอีกครั้งในระยะปานกลางถึงระยะยาว ซึ่งจีนจะเริ่มมีวัยแรงงานลดลง

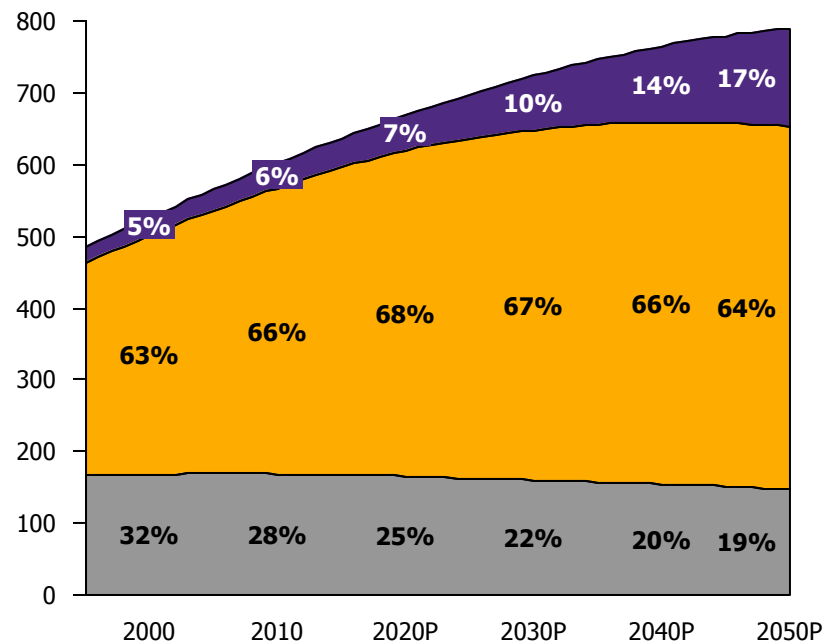
Population trend in China

Unit: Million

Population trend in ASEAN

Unit: Million

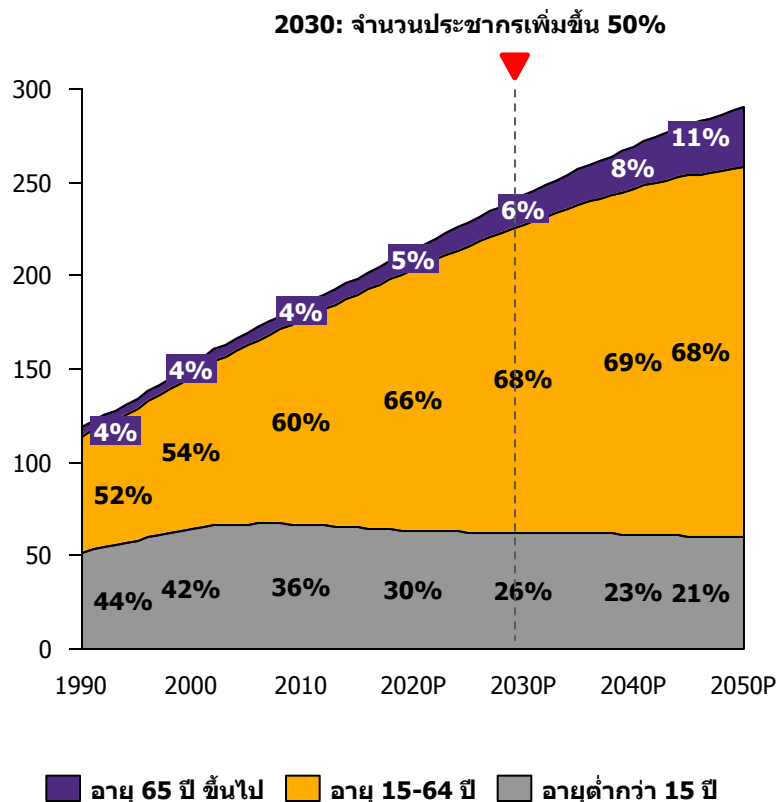
■ อายุ 65 ปี ขึ้นไป ■ อายุ 15-64 ปี ■ อายุต่ำกว่า 15 ปี

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ US Census Bureau

ภูมิภาคที่มีแนวโน้มจำนวนประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้นกลายเป็นประเทศทางตะวันออกกลาง เช่น ปากีสถาน อัฟกานิสถาน เป็นต้น

Population trend in Pakistan

Unit: Million

Other “youth bulge” countries include

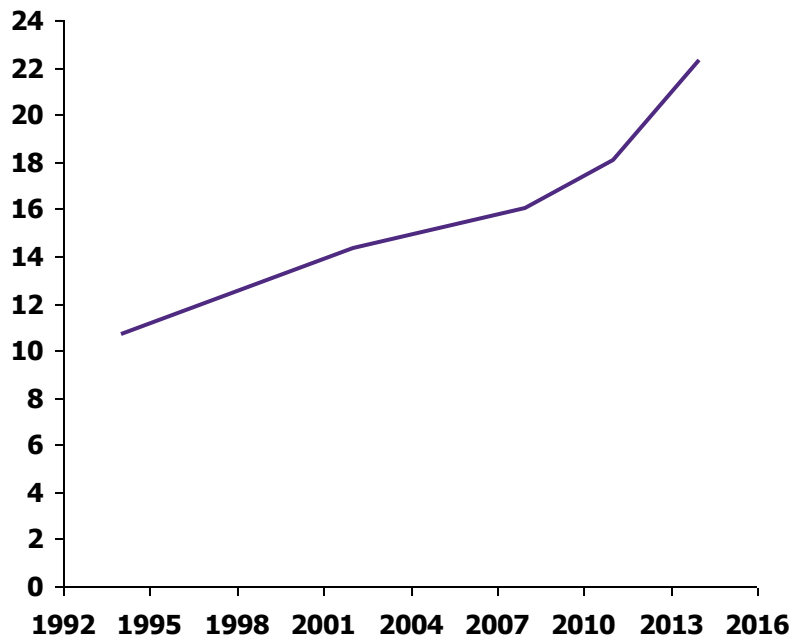
- Afghanistan
- Nigeria
- Iraq
- Haiti
- Sudan
- the Democratic Republic of Congo

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ US Census Bureau

ไม่เพียงแต่ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางด้านสังคมจะเพิ่มขึ้น จากอัตราการพึ่งพิงที่สูงขึ้นและรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

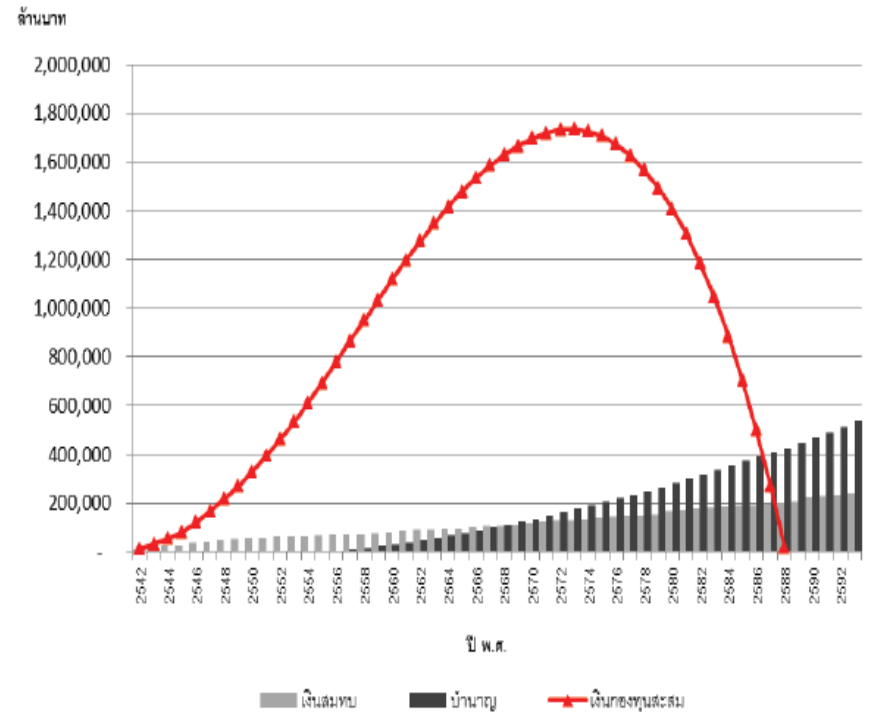
อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุ

Unit: %

ประมาณการความยั่งยืนของกองทุนประกันสังคม

Unit: ล้านบาท

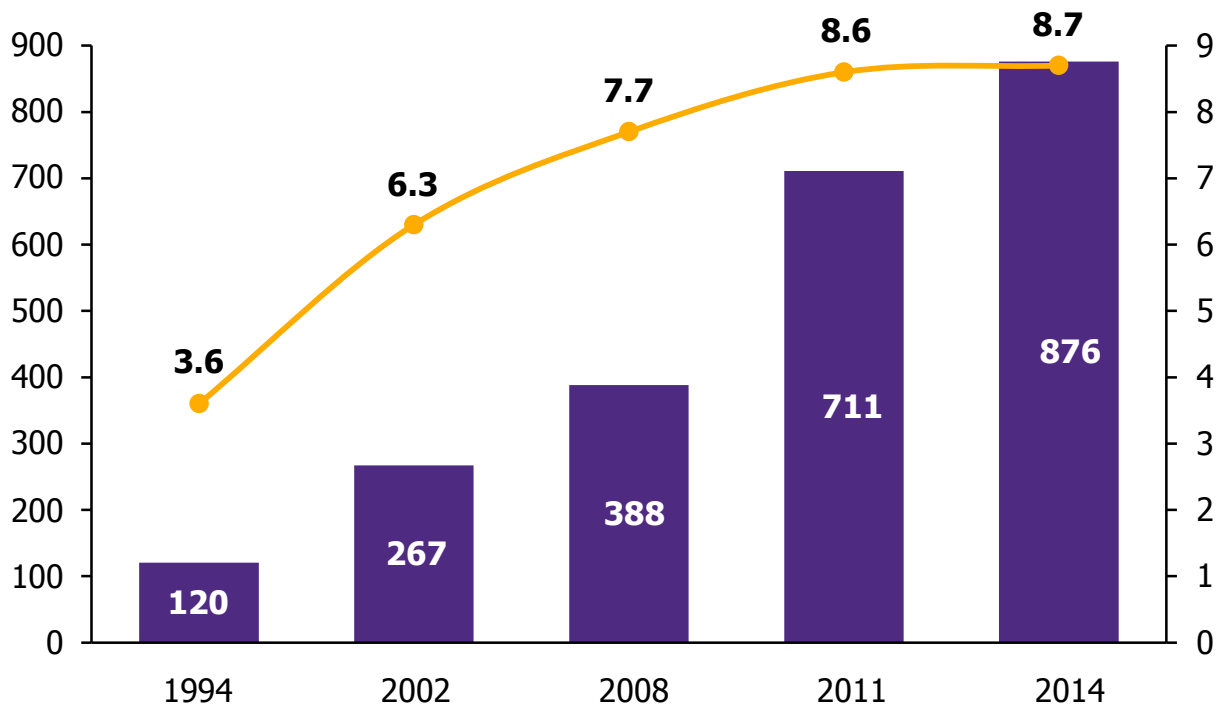

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผู้สูงอายุในภาคที่มีแนวโน้มจะอยู่คนเดียวและต้องดูแลตัวเองมากขึ้นเรื่อยๆ

the elderly living alone in Thailand

Unit: Thousand persons(LHS), %(RHS)

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประเด็นที่ภาคธุรกิจต้องจ้บตมองคือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภค ทั้งการใช้จ่าย เปลี่ยนเปลี่ยน lifestyle และการปรับรูปแบบการออมและการลงทุน

1

มีสุขภาพดี
(nutritious and healthy)

2

มีสังคม
(community)

3

มีความมั่นคง
ทางการเงิน
(financial security)

ผู้บริโภคสูงอายุต้บการอะไร?

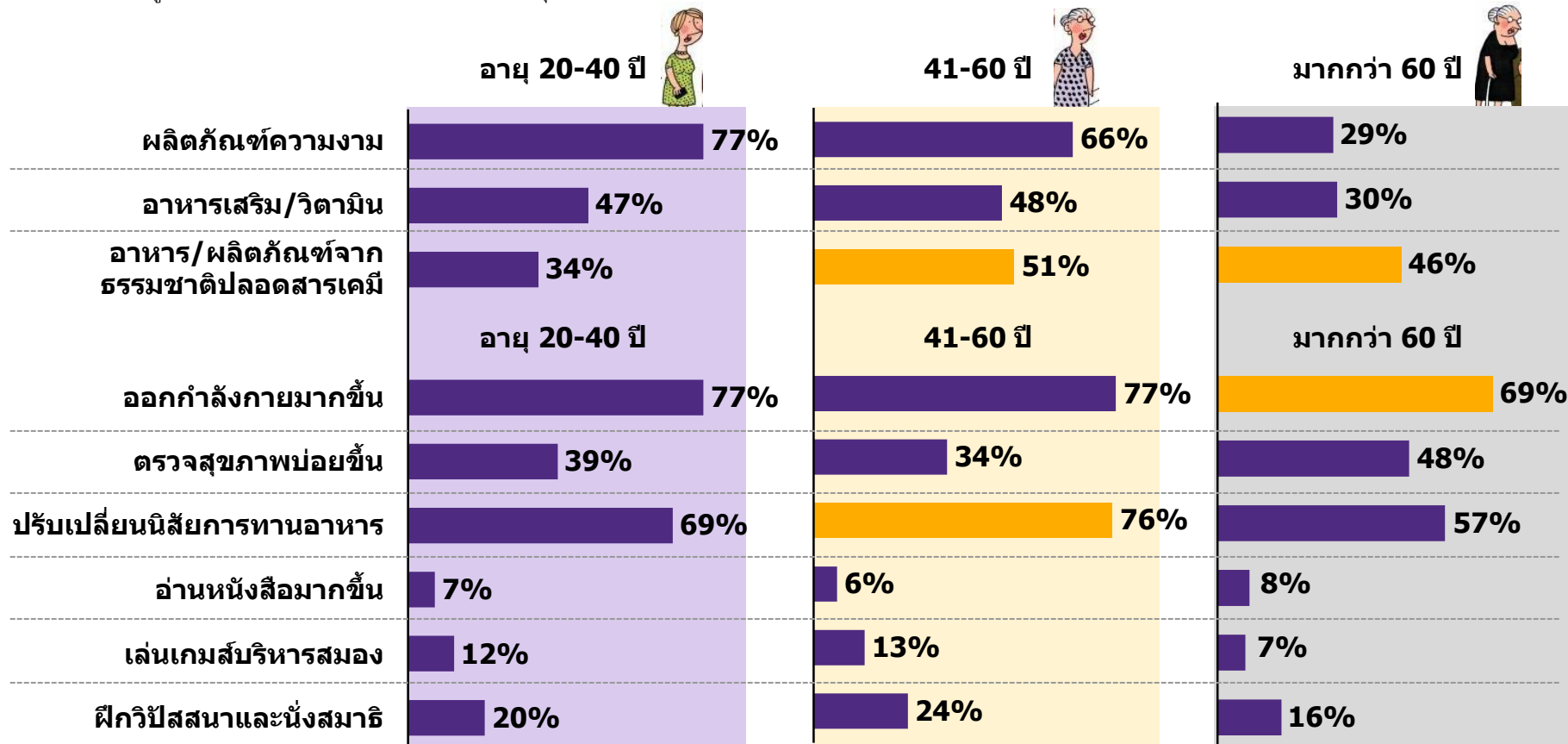

ผู้สูงอายุไทยให้ความสำคัญกับการมีสุขภาพดี โดยเน้นผลิตภัณฑ์ organic ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทานอาหาร และออกกำลังกายมากขึ้น

อีกรุ่นที่น่าสนใจคือ กลุ่มวัยกลางคนที่ จะเข้าสู่วัยเกษียณในอนาคตมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหันมาดูแลสุขภาพมากขึ้น

แนวโน้มความต้องการสินค้าและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในวัยเกษียณ

หน่วย: % ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในแต่ละช่วงอายุ

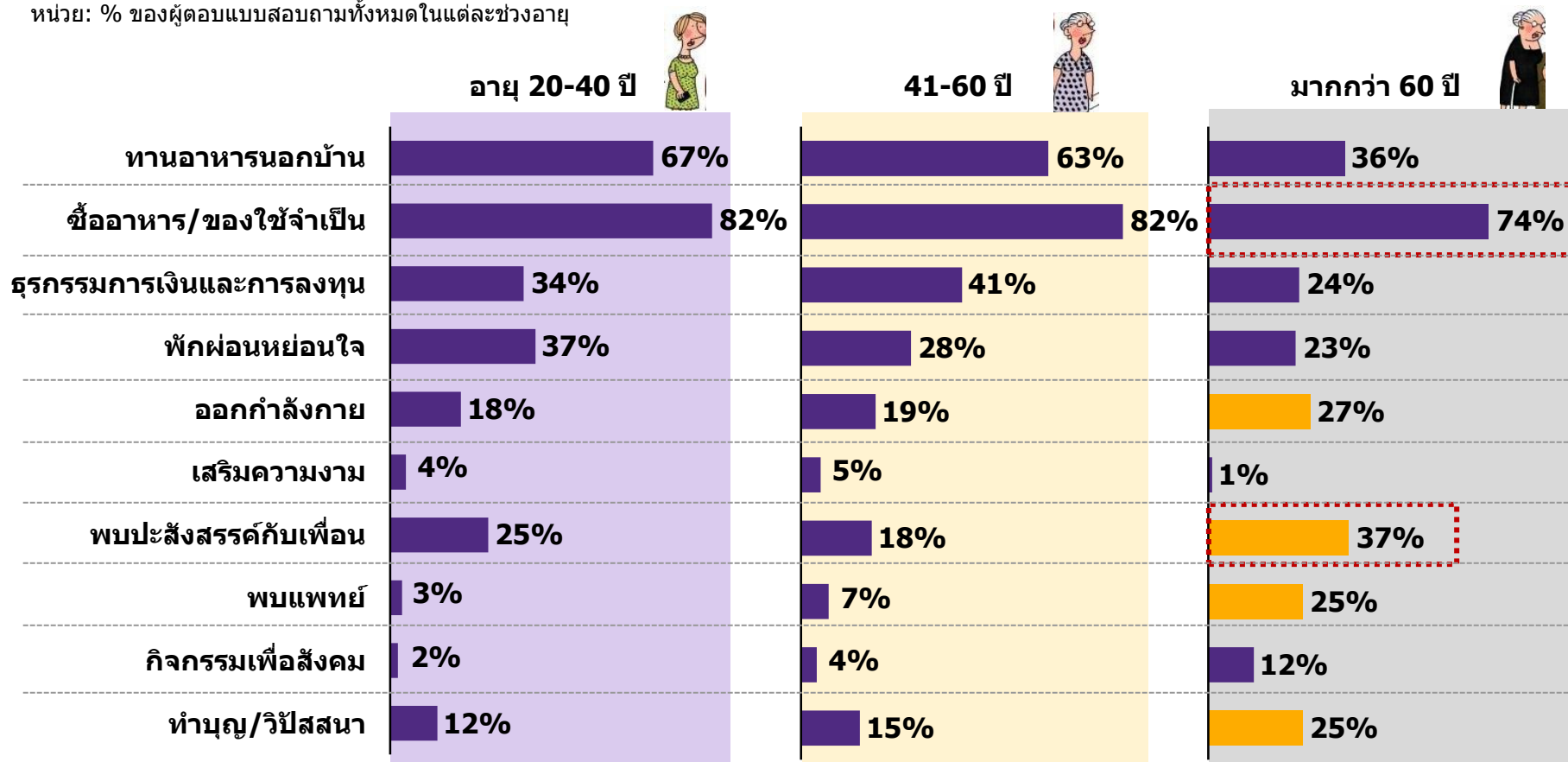
ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC

Lifestyle ของผู้สูงอายุในปัจจุบันมีการออกไปทำกิจกรรมนอกบ้านมากกว่าผู้สูงอายุในอดีต โดยส่วนใหญ่ต้องการมีสังคม ชอบพบปะสังสรรค์กับเพื่อน

ผลสำรวจพบว่าผู้สูงอายุมากถึง 60% มีการออกไปทำกิจกรรมนอกบ้านอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

พฤติกรรมการทำกิจกรรมต่างๆ นอกเหนือจากการทำงาน

หน่วย: % ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในแต่ละช่วงอายุ

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC

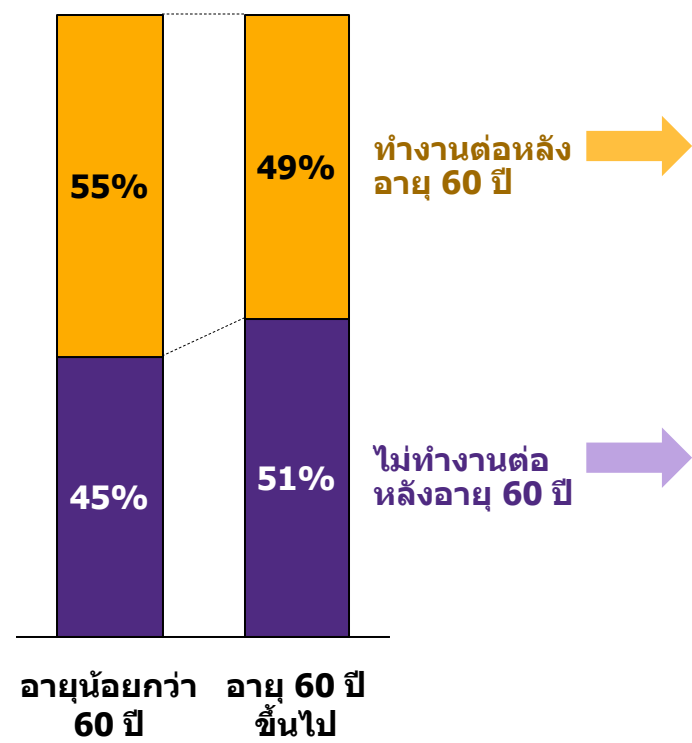
ผู้สูงอายุในอนาคตมากกว่าครึ่งต้องการทำงานต่อหลังเกษียณเพื่อหารายได้

ขณะเดียวกัน ปัญหาการขาดแคลนแรงงานยังส่งผลให้ภาคธุรกิจมีแนวโน้มต้องจ้างผู้สูงอายุมากขึ้น

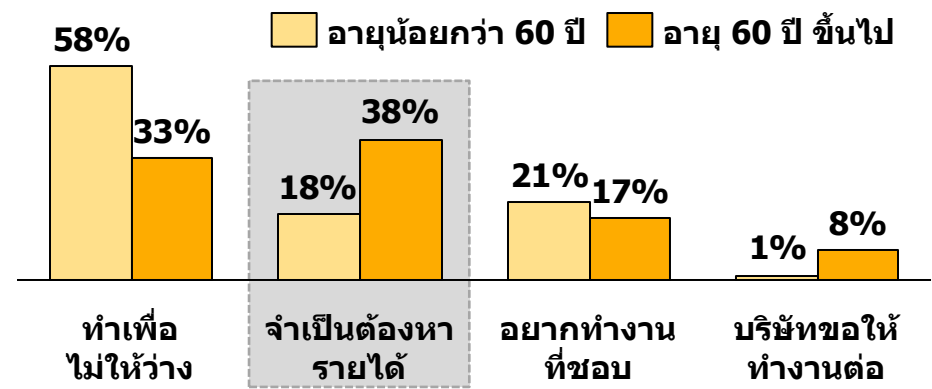
แนวโน้มความต้องการทำงานหลังวัยเกษียณ

หน่วย: % ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในแต่ละช่วงอายุ

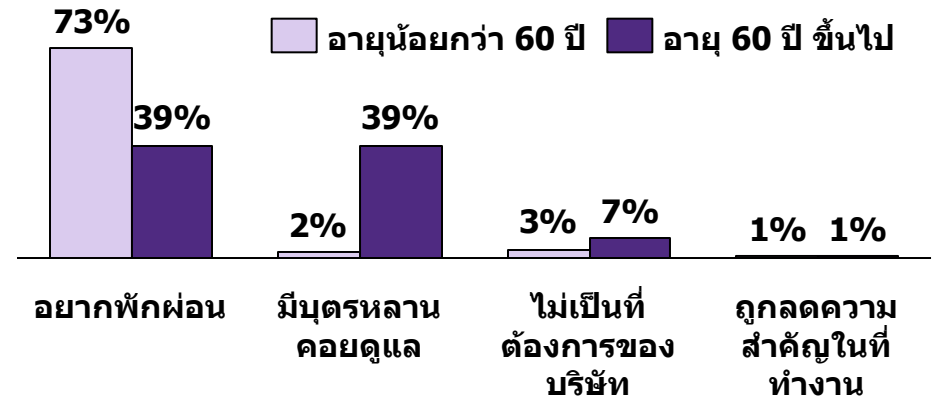
ท่านมีความต้องการทำงานต่อหลังอายุ 60 ปี หรือไม่?

เหตุผลที่ต้องการทำงานต่อ

เหตุผลที่ไม่ต้องการทำงานต่อ

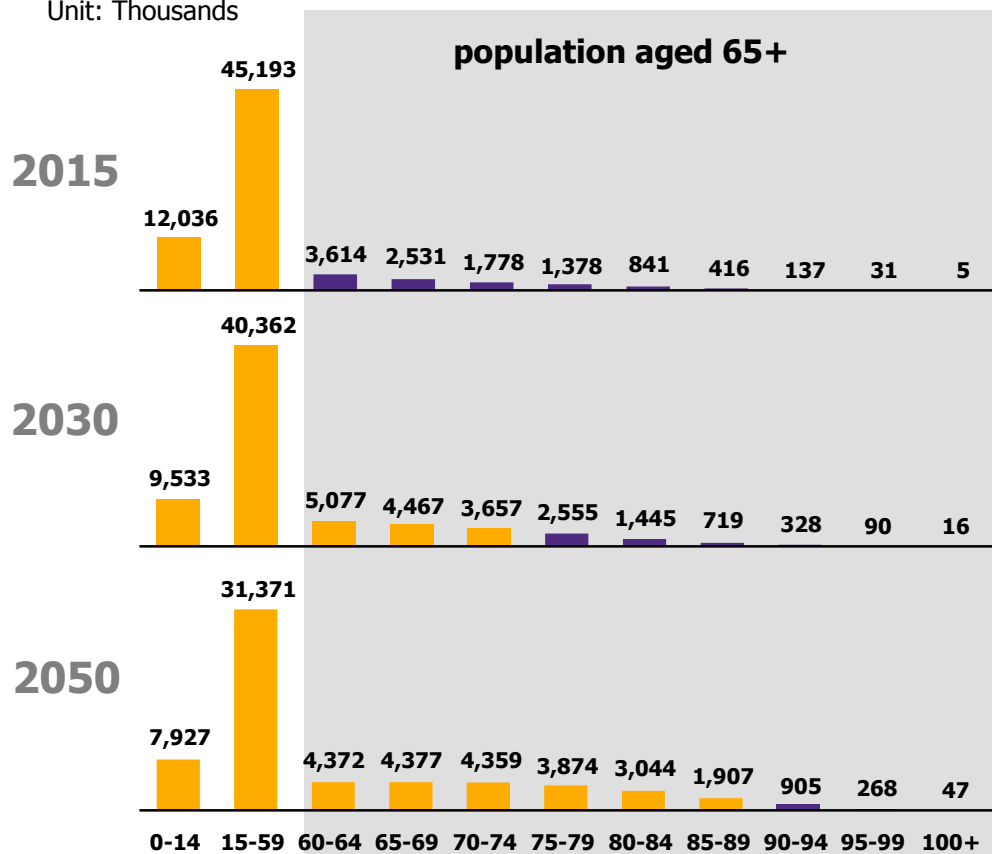

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC

การเกิดทันในยุคของอินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มทำให้ช่องทางการเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคนสูงอายุในอนาคตง่ายกว่าปัจจุบัน

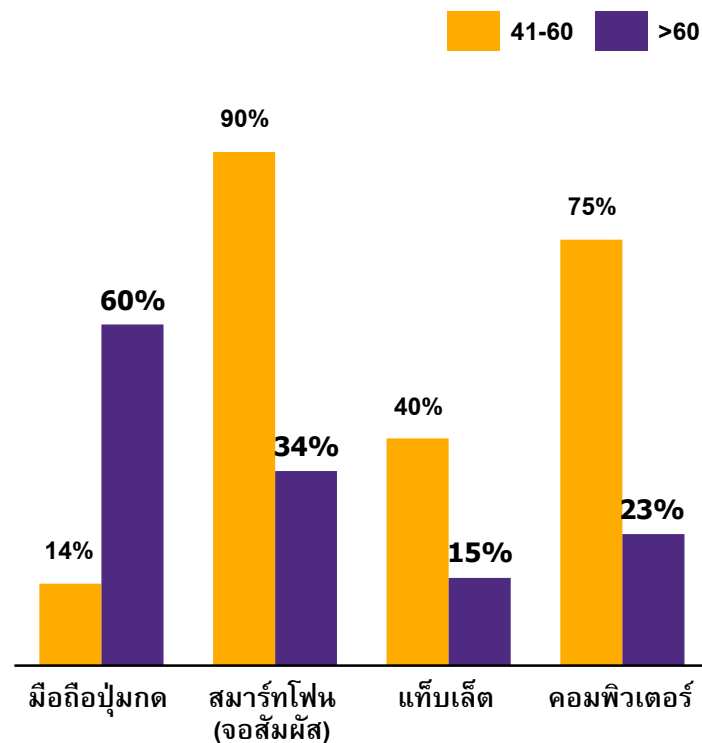
No. of Population in Thailand

Unit: Thousands

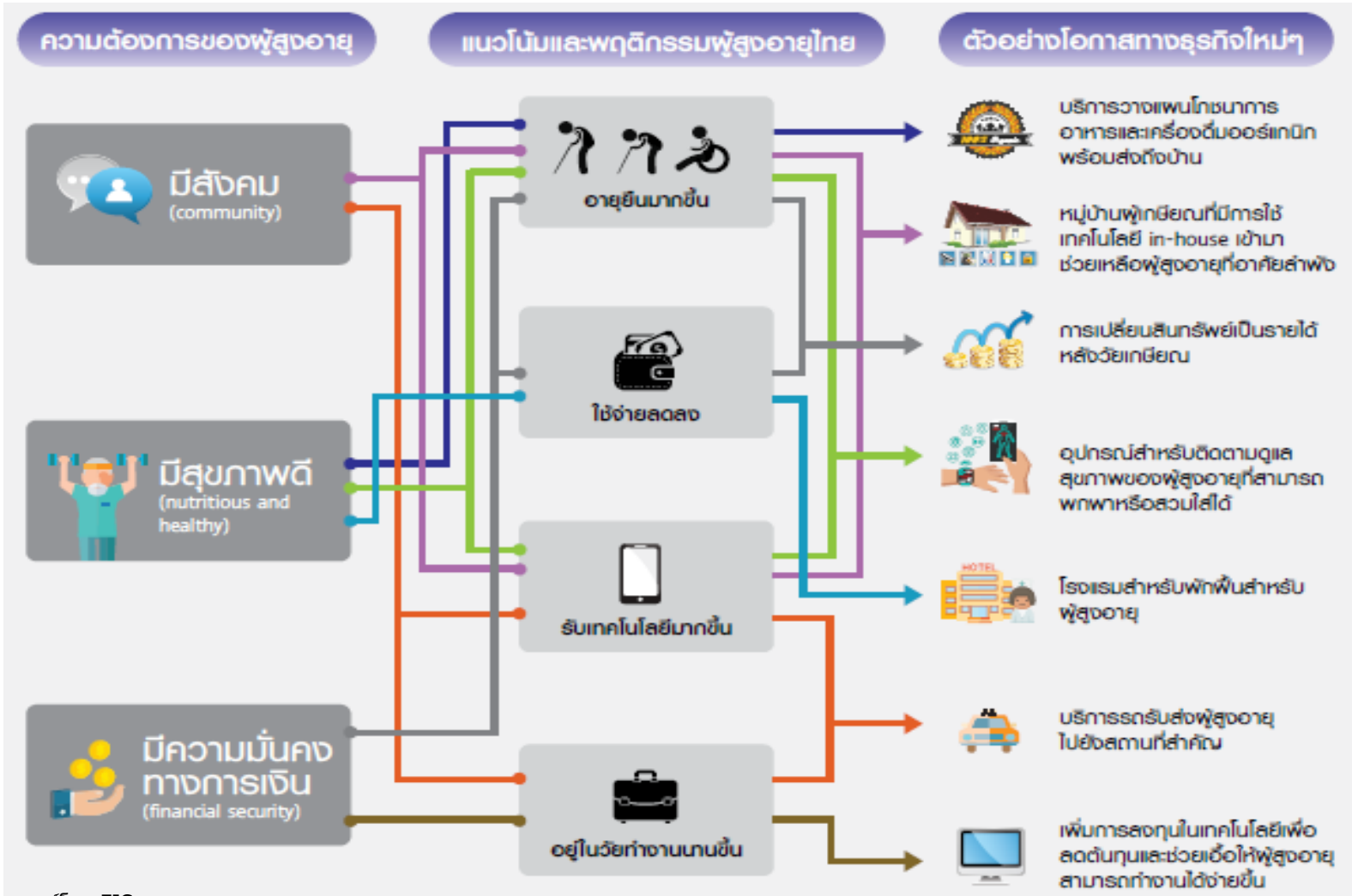
อุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

Unit: % ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในแต่ละช่วงอายุ

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ UN, ผลสำรวจของ EIC

การเข้าใจความต้องการและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของสังคมผู้สูงอายุในอนาคตสร้างโอกาสทางธุรกิจ

ที่มา:การวิเคราะห์โดย EIC

Case study: การปรับตัวของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจค้าปลีก

การออกแบบผลิตภัณฑ์/การให้บริการที่เน้นการอำนวยความสะดวกเป็นหนึ่งในกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยมัดใจกลุ่มลูกค้าผู้สูงอายุ

1 ผลิตภัณฑ์
อาหาร organic

**ธุรกิจอาหาร
และเครื่องดื่ม**

3 อาหารพร้อมทานเน้น
คุณค่าทางโภชนาการ
รับประทานง่าย ปริมาณ
พอเหมาะเห็นฉลากได้ชัดเจน

2 ร้านอาหารสุขภาพ
มีบริการ delivery

4 บริการให้คำแนะนำ
และดูแลด้านโภชนาการ

1 เพิ่มพื้นที่พบปะ
สังสรรค์ของ
กลุ่มผู้สูงอายุ

ธุรกิจค้าปลีก

3 ออกแบบศูนย์การค้าให้
เหมาะกับการใช้บริการ
ของผู้สูงอายุ

2 มีบริการจัดส่ง
สินค้าถึงบ้าน

4 เพิ่มช่องทางการขาย
และบริการออนไลน์

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC

Case study: การปรับตัวของธุรกิจอาหารมัทพ์ย, สื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์

การพัฒนาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เน้นให้ความสำคัญกับสุขภาพและความปลอดภัยจะสร้างโอกาสใหม่ๆ ของการเติบโต

1 หมู่บ้านสำหรับผู้สูงอายุ
ที่เน้นออกแบบ
ตัวบ้านให้เหมาะ
กับการใช้ชีวิต

**ธุรกิจอาหาร
และชุมชน**

3 ระบบรักษาความปลอดภัย
ที่เข้มงวดสำหรับผู้สูงอายุ
ที่อาศัยอยู่บ้านคนเดียว

ระบบการช่วยเหลือกรณี
ฉุกเฉิน เช่น ห้องพยาบาล
หรือรถพยาบาลฉุกเฉิน

2 พื้นที่ส่วนกลาง
สำหรับทำ
กิจกรรม
ของผู้สูงอายุ

4 บริการรถรับส่ง
สถานที่สำคัญต่างๆ

1 พัฒนาอุปกรณ์สื่อสาร
ที่เหมาะสมกับการใช้งาน
ของผู้สูงอายุ

หน้าจอใหญ่
ปุ่มกดใหญ่
ใช้งานด้วยเสียง
เพิ่มฟังก์ชัน
เกี่ยวกับสุขภาพ

**ธุรกิจสื่อสารและ
อิเล็กทรอนิกส์**

2 ช่องทาง social
media ที่สามารถ
ให้ผู้สูงอายุใช้งาน
ได้ง่าย ไม่ซับซ้อน

3 พัฒนาอุปกรณ์
อิเล็กทรอนิกส์เพื่อ
สุขภาพเช่น medical
alert system

www.scbeic.com

EIC Online เว็บไซต์ที่รวบรวมข่าวสาร
งานวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับเศรษฐกิจ
และภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้ท่านได้รับ
ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไป
ใช้วางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจได้อย่าง
ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์

สมัครสมาชิกเว็บไซต์ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ

สิทธิประโยชน์

- บริการแจ้งเตือนข่าวสารใหม่ๆ ผ่าน E-mail ของท่าน
- อ่านบทวิเคราะห์ย้อนหลังภายในเว็บไซต์ได้ทั้งหมด

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่ eic@scb.co.th
หรือ 02 244 2953

งานวิเคราะห์เจาะลึกหัวข้อที่น่าสนใจ
โดยเสนอแง่คิดและมุมมองระยะยาว

งานวิเคราะห์แนวโน้มตัวชี้วัดหลัก
หรือสถานการณ์สำคัญที่มีผลกระทบต่อ
เศรษฐกิจและธุรกิจ

วิเคราะห์ประเด็นร้อนที่มีผลกระทบต่อ
เศรษฐกิจและธุรกิจของไทย

บทวิเคราะห์แบบกระชับเกี่ยวกับ
สถานการณ์ธุรกิจที่น่าสนใจ

Disclaimer

The information contained in this report has been obtained from sources believed to be reliable. However, neither we nor any of our respective affiliates, employees or representatives make any representation or warranty, express or implied, as to the accuracy or completeness of any of the information contained in this report, and we and our respective affiliates, employees or representatives expressly disclaim any and all liability relating to or resulting from the use of this report or such information by the recipient or other persons in whatever manner.

Any opinions presented herein represent our subjective views and our current estimates and judgments based on various assumptions that may be subject to change without notice, and may not prove to be correct.

This report is for the recipient's information only. It does not represent or constitute any advice, offer, recommendation, or solicitation by us and should not be relied upon as such. We, or any of our associates, may also have an interest in the companies mentioned herein.